

Prædiken til Juleaften

Luk. 2,1-14

Første tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Og det skete i de dage, at der udgik en befaling fra kejser Augustus om at holde folketælling i hele verden. Det var den første folketælling, mens Kvirinius var statholder i Syrien. Og alle drog hen for at lade sig indskrive, hver til sin by. Også Josef drog op fra byen Nazaret i Galilæa til Judæa, til Davids by, som hedder Betlehem, fordi han var af Davids hus og slægt, for at lade sig indskrive sammen med Maria, sin forlovede, som ventede et barn. Og mens de var dér, kom tiden, da hun skulle føde; og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, for der var ikke plads til dem i herberget. I den samme egn var der hyrder, som lå ude på marken og holdt nattevagt over deres hjord. Da stod Herrens engel for dem, og Herrens herlighed strålede om dem, og de blev grebet af stor frygt. Men englen sagde til dem: »Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette er tegnet, I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.« Og med ét var der sammen med englen en himmelsk hærskare, som lovpriste Gud og sang: »Ære være Gud i det højeste og på jorden! Fred til mennesker med Guds velbehag!«

Lukasevangeliet 2,1-14

Jeg kender en kvinde, der i efteråret var ude at gå en tur haven med sit barnebarn. De gik hånd i hånd i omgivelser, der for barnet var trygge og velkendte. Det var hendes bedstemors have. Men pludselig greb pigens hånd hårdere fat. Hendes krop stivnede, og hun stod helt stille. "Hvad er det?" spurgte hun skræmt og pegede frem mod det ene hjørne af garagen. Det, hun pegede på, var en gammel kuglegrill. En helt almindelig webergrill, der i anledning af vinteren havde fået sort dæksel på. "Det er da bare grillen" svarede bedstemoren. Og med et blev hånden og kroppen og stemmen hos pigen helt rolig igen. "Puha," svarede hun lettet. "Jeg troede lige, at det var mårren". Og så gik de to videre. (Mårren er det uhyggelige væsen i Tove Janssons bøger om Mumitroldene, der gør alt omkring sig til is).

Den lille fortælling fik mig til at tænke på, at børn faktisk er nogle usædvanligt modige væsner. Tænk bare på, at små børn rent faktisk befinder sig i en verden, hvor der findes monstre. Hekse. Trolde. Superskurke. Feer og engle og troldmænd. De går rundt i en verden, hvor det er muligt, at der kommer uhyrer ind til en om natten. En verden, hvor mårren, som man har hørt om i fortællingen om Mumitroldene, pludseligt kan dukke op i et hjørne af ens bedstemors garage. Børns grænser mellem fantasi og virkelighed er stadigvæk så flydende, at alle disse ting er noget, de forholder sig til som en mulighed i hverdagen, og når man tænker over det, er det utroligt, at børn overhovedet kan sove om natten. Og at de tør vove

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 740, 123. årgang
December 2022
ISSN 0901-2214

sig i børnehave eller skole hver dag med alle de potentielle farer, der lurder på vejen.

Men når de alligevel tør det, er det måske først og fremmest fordi børn har en grundlæggende tillid til verden. De tror på, at verden og menneskene i den vil dem det godt og passer på dem. Men måske er det er også, fordi børn tror fuldt og fast på forvandlingen!

De tror på, at heksens forbandelser kan brydes. At monstrene kan overvindes, og at uhyrerne kan blive til støv, og de tror endda på, at de onde kan blive gode. Og på at det hele ender godt.

Børn tror på forvandlingen som en mulighed for, at ting kan ændre sig på alle tænkelige måder, og det er den tro på forvandlingen, der giver dem mod til at være i verden på trods af alle dens farer.

Det gør voksne ikke altid. Med tiden vokser mange af os fra forvandlingen og begynder i stedet at tro på udviklingen; og udviklingen kan ses som en slags forvandling, som vi selv har ansvaret for. Vi voksne tror på, at vi kan ændre verden og vores eget liv; gennem udvikling. Og selvudvikling. Og afvikling. Og effektivisering. Og det er der som sådan ikke noget galt i. Udvikling er godt, fordi den drives af et ønske om at gøre os umage med vores liv og forbedre den verden, vi deler med hinanden. Men vi forsøger nogle gange at udvikle os på alle områder af vores liv samtidigt. Blive lidt bedre til vores arbejde og blive bedre til at holde fri. Bedre til at være nærværende. Og bedre til at koble af. Udvikle vores kostvaner og vores motionsvaner, så vi bliver sundere og kan få mere ud af livet. Vi bestræber os på at få et lidt bedre parforhold. Og et lidt bedre sexliv. Blive bedre venner. Og vi kan altid blive være lidt bedre forældre for vores børn og lidt bedre børn for vores forældre.

Ikke mindst i disse dage må enhver familie stå sin juleprøve og se, om vi har lært af fortiden fejl og udviklet os siden sidst, så vi i år lykkes med at komme igennem den søde juletid uden sure miner,

og uden at nogen føler sig overset eller udenfor eller snydt. Hvert år arbejder vi ihærdigt på, at det skal lykkes. Og det er godt sådan.

Men det er også udmattende... Udviklingen er udmattende. Den bliver sit helt eget monster, der jager os afsted og hele tiden bider os i halen. En heks, der gnægger af os, fra vi vågner og til vi går i seng. For problemet med udviklingen er jo, at den aldrig når sit mål, og derfor får vi aldrig fred i vores udviklingsproces. For vi kan altid blive lidt bedre til at være mennesker.

Men i nat bliver det jul. Og i julen bliver vi tilbudt et sted, hvor vi igen kan blive som børn, og stå stille og glemme alt om udvikling og i stedet for tro på og læne os ind i forvandlingen! Julenat er forvandlingens nat.

Og al den snak om forvandlinger kan måske lyde så magisk og overnaturligt, men det er et langt stykke henad vejen en helt almindelig fortælling om en kejser, der vil tælle hele verden – måske for at kunne udvikle den – en kvinde, der skal føde et barn og en mand, der følger med på sidelinjen. Det er et hverdagsscenario. Men dog er det en fortælling båret af forvandlinger.

Maria forvandler Josefs liv. Josef forvandler Marias liv. Jesusbarnet i krybben forvandler deres liv, og forvandler deres verden til noget, de aldrig kunne have udviklet sig frem til, på præcist samme måde som hvert eneste barn forvandler verden omkring sig og gør andre mennesker til mødre og fædre. På et øjeblik trylles helt almindelige mennesker om til søstre, brødre, bedsteforældre, onkler, tanter, kusiner og fætre. Verden bliver vendt på hovedet, og alle omkring barnet er blevet til noget, de kun kunne blive netop i mødet med det andet menneske. Noget de aldrig kunne have udviklet sig til at blive.

Og det er det enestående ved forvandlinger; at de i modsætning til udviklingen er noget, der kommer til os ude fra. Det er noget, der sker med os. Noget andre gør ved os, uden vi selv har gjort en disse for

det, og forvandlinger kan endda finde sted, mens vi sidder helt stille. Og forvandlingerne er som regel de mest afgørende udviklinger i vores liv.

Julenat fejrer vi forvandlingen. Vi fejrer, at Gud blev menneske. Og det er måske den største forvandling, man overhovedet kan forestille sig. Men Gud blev menneske i Jesusbarnet for at forvandle vores liv, og det barn blev et menneske, der forvandlede hele verden radikalt, fordi han så på mennesker med et blik, der forvandlede dem og gav dem livsmodet tilbage. Jesus forvandlede mennesker ved at tro på dem og ved at elske dem, og der er intet, der på et øjeblik kan forvandle os, som kærligheden kan. Kærligheden er en magisk evne, som vi alle sammen er blevet betroet til at til at forvandle andres liv med. Den kan forvandle os meget mere, end vi kan udvikle os selv. Den kan ændre os totalt. Kærligheden til et lille barn eller kærligheden fra en voksen.

Og julens budskab til os er, at forvandlingen er mulig. Ikke kun i børns fantasi, men også i voksnes virkelige verden, fordi verden og livet og kærligheden er meget større, end den voksne fantasi kan forestille sig. Julenat sværmer englene rundt på himlen og synger "Frygt ikke". "Frygt ikke" alle de monstre, der er på lur i krogene af jeres liv, men fat mod og håb og fred i troen på, at alting altid kan blive anderledes. Vores sorg kan dulmes.

Det forslåede sind kan hele. De kræfter, vi mangler, kan vende tilbage. Forbandelser kan brydes, og de onde kan blive gode, og mørket omkring os kan blive lyst igen. Alting kan blive anderledes; ikke fordi du selv kan få dem til at ændre sig eller fordi du udvikler dig, men fordi der er noget eller nogen, der forvandler dig.

Og julenat blev verden og alle de mennesker i den, som kejser Augustus så sirligt holdt mandtal med, forvandlet til noget nyt. Noget den aldrig havde været før og aldrig kunne blive på andre måder end ved netop det barn. Guds kærlighed forvandlede alt.

Så i julen behøver vi ikke blive så barnlige, at vi tror på nisser. eller engle. Men vi skal turde blive så meget børn igen, at vi kan tro på, at forvandlingen er mulig.

Glædelig jul!

Amen.

Signe Danielsen

præst i Sankt Markus Kirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 94: Det kimer nu til julefest

Nr. 104: Et barn er født i Betlehem

Nr. 120: Glade jul, dejlig jul

Nr. 121: Dejlig er jorden

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
vartov@vartov.dk